

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้วิจัยแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
4. องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
5. คณะกรรมการหมู่บ้าน
6. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 140) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึงส่วนการปกครองของประเทศหรือรัฐซึ่งทำหน้าที่สำคัญที่รับผิดชอบในการดำเนินเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประชาชนในท้องที่หรือในขอบเขตแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะและเป็นการสมควรที่จะมอบเรื่องดังกล่าวให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร โดยมีฐานะเป็นรองจากการบริหารของรัฐบาลในส่วนกลาง

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2525 : 7) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยการปกครองซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้นให้มีอำนาจปกครองตนเองมีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองเพื่อการบริหารปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

พรชัย เทพปัญญา และคณะ (2537 : 1) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นคือ อำนาจหน้าที่ที่จะกำหนดและการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดและขนาดของพื้นที่ที่ตัวนี้ อยู่ภายในประเทศและมีขนาดเล็กกว่าประเทศและยังอธิบายไว้เพื่อเติมอีกว่าการปกครอง

ท้องถิ่น คือ การบริหารงานทางการเมืองของหน่วยงานย่อยพื้นที่และประชากรของประเทศซึ่งมีขนาดเล็กที่สุด

ทวี พันธชาติภูษ (2537 : 108) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนที่มีองค์การเกิดขึ้นทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดมีอำนาจในการบริหารงาน มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจและสภาพของท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สำคัญ

ลิขิต ธีระเวคิน (2540 : 386) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครองโดยอิสระและได้รับอำนาจโดยอิสระ โดยความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลางแต่การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศมิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตยไป

จากนิยามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นหมายถึงการปกครองที่อยู่ภายใต้หน่วยการปกครองระดับประเทศในประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยวและอยู่ต่ำกว่าหน่วยการปกครองระดับมลรัฐในประเทศที่เป็นรัฐรวม โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองดังกล่าวมีความรับผิดชอบขั้นต้นต่อท้องถิ่นของตนและได้รับการรับรองให้มีอำนาจหน้าที่ที่จะใช้ดุลยพินิจในเรื่องสำคัญ ๆ ได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐบาลกลางหรือมลรัฐซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดหรือจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวในแง่ประชาธิปไตยว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (พรชัย เทพปัญญา และคณะ. 2537 : 5-7)

1. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้บริการซึ่งบุคคลหรือเอกชนไม่สามารถจัดทำให้ได้ หรือไม่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาได้ในลักษณะเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะจัดบริการให้ เช่น ได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับสวัสดิการและได้รับความสะดวกในการดำเนินชีวิต

2. เพื่อปฏิบัติที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง เนื่องจากการดำเนินชีวิตของบุคคลอาจจะเกิดการขัดแย้งกันเพราะความคิดเห็นและผลประโยชน์แตกต่างกันซึ่งอาจจะมีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างมีเหตุผล หรือมีการโต้แย้งกันอย่างรุนแรง หรืออาจมีการคิดลึนบน หรือมีการต่อสู้กัน กรณีเช่นนี้รัฐบาลหรือหน่วยปกครองท้องถิ่นจะต้องเข้ามาแก้ปัญหาโดยการเป็นผู้วางกฎเกณฑ์ควบคุม

การจัดแย้ง เป็นผู้ประนีประนอมหรือแบ่งผลประโยชน์หรือเป็นผู้ตัดสินกรณีพิพาทซึ่งสองกรณีต้อง เชื้อฟังและยอมรับคำตัดสินนั้น

3. เพื่อการแบ่งเบาภาระและการเป็นตัวแทนของของแต่ละส่วนของประเทศการจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งเบาภาระของส่วนกลางให้ท้องถิ่นจัดการปกครองที่พัฒนาแล้วนั้น ถือว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นตัวแทนของประเทศส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศ อย่างเช่น ชาวอเมริกามีความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยหรือแม้แต่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนและรัสเซียก็คาดหวังไว้เช่นเดียวกันแต่อาจจะดำเนินการแตกต่างกันเท่านั้น

ชวงส์ ฉายะบุตร (2539 : 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการ ให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอ ที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของ รัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบาเช่นเป็นการแบ่งเบาทั้งในด้าน การเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริง และล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชน ในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของ ประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อ นำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจาก รัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่าง รอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบคอบ ระบอบ ประชาธิปไตย แก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่น เปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือก เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่

แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

จากวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นพอจะสรุปได้ว่า เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งทางด้านการเงิน วัสดุ ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และเพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษการปกครองระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

3. ประโยชน์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการศึกษาประโยชน์ที่ได้จากการปกครองท้องถิ่นนั้นอาจถือตามแนวความคิดของมองเตสกีเออ (Montesquieu) และลันด์ควิสท์ (Lennart Lundquist) (อ้างถึงใน พรชัย เทพปัญญาและคณะ. 2537 : 14-15) ดังนี้

3.1 แนวคิดของมองเตสกีเออ มองเตสกีเออ นักปรัชญาเรื่องนามฝรั่งเศส สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้เขียนบทความสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นในยุโรปสมัยนั้นสรุปความได้ว่า การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็ง จะสามารถต่อต้านคลื่นการปฏิวัติรัฐประหารได้และการปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระจะช่วยส่งเสริมให้สถาบันการเมืองต่าง ๆ ในยุโรปมีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่นตามแนวคิดของมองเตสกีเออเหมาะสมกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนาในปัจจุบันเพราะในประเทศเหล่านั้นมีการปฏิวัติหรือรัฐประหารบ่อยที่สุดดังนั้นถ้าการปกครองท้องถิ่นของประเทศดังกล่าวนั้นเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีการศึกษาสูง ได้รับความคุ้มครองสิทธิของพวกเขาพวกเขารู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเองและกระตือรือร้นในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยแล้วสภาพของประชาชนดังกล่าวจะขัดขวางการเกิดปฏิวัติหรือรัฐประหารได้ดีที่สุด เพราะไม่มีใครคิดอยากจะทำ หรือถ้ามีใครจะกระทำจะต้องได้รับการต่อต้านอย่างจริงจัง

3.2 ประโยชน์ตามแนวคิดของลันด์ควิสท์ ลันด์ควิสท์ ได้เขียนไว้ในหนังสือวิถีทางและเป้าหมายของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นมีประโยชน์ในการช่วยส่งเสริมเสรีภาพ ความเจริญก้าวหน้าและเสถียรภาพ

ประโยชน์เรื่องเสรีภาพนั้นได้จากการที่ประชาชนในท้องถิ่นเลือกตั้งผู้ปกครองท้องถิ่นและเลือกนโยบายที่จะนำมาใช้ปกครอง ประชาชนในท้องถิ่นย่อมแสดงออกได้ตามสิทธิของเขาส่วนประโยชน์ในด้านความเจริญก้าวหน้าของสังคมนั้นได้จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในประเทศแถบยุโรปตะวันตกโดยทั่วไปว่า ท้องที่ใดมีการปกครองท้องถิ่นจะมีฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมและการคมนาคมเจริญก้าวหน้ากว่าท้องที่ที่ไม่มีการปกครองท้องถิ่นเหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็น

เพราะว่าการปกครองท้องถิ่นสามารถช่วยให้การบริหารงานตรงตามความต้องการของประชาชน และผู้บริหารงานจะรับผิดชอบต่อประชาชนมากกว่าการบริหารงานโดยตัวแทนของรัฐบาลหรือข้าราชการ

3.3 ประโยชน์ของการปกครองท้องถิ่น โดยทั่วไป อาจสรุปได้เป็น 2 ประการ คือ (ลิขิต ชีรเวทิน. 2540 : 103)

3.3.1 ประโยชน์ในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยทำให้เกิดการพัฒนาการทางการเมืองในชาติขึ้นได้ โดยการที่การปกครองท้องถิ่นเป็นฐานทางการเมืองและเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมือง เป็นเบื้องต้นตลอดจนเป็นสนามแห่งแรกของการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อันเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาการทางการเมือง ถ้าการปกครองท้องถิ่นประสบความสำเร็จแล้วย่อมมีผลกระทบไปถึงการพัฒนาการทางการเมืองด้วย ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาการทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นและเมื่อการเมืองของประเทศเป็นแบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นก็จะมีส่วนพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองดังได้กล่าวมาแล้ว

3.3.2 ประโยชน์ในการพัฒนาสังคม การพัฒนาสังคมจะต้องกระทำทั้งสามด้าน คือ ด้านสังคม เศรษฐกิจและด้านการเมือง การปกครองท้องถิ่นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมมากในด้านการเมืองตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนด้านสังคมและเศรษฐกิจการปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองที่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นต้องการอะไรก็จะทำโครงการพัฒนาขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เช่น การบริการสังคมหรือด้านเศรษฐกิจ เช่น การจัดตลาดในชุมชน เป็นต้น โดยคนในท้องถิ่นได้ร่วมกันเสียสละเอื้อเพื่อต่อสังคมภายใต้การชี้แนะและการให้ความช่วยเหลือจากส่วนกลางก็จะทำให้มาตรฐานการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น อีกทั้งบ้านเมืองก็เจริญก้าวหน้าตามไปด้วย

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นมีประโยชน์ทั้งด้านการเมืองและการพัฒนาสังคม โดยด้านการเมืองนั้นประชาชนผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น สามารถกำหนดตัวผู้มาปกครองได้เองควบคุมผู้ปกครองได้และสามารถตรวจสอบการทำงานของนักรการเมืองระดับท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิด ส่วนด้านการพัฒนาสังคมนั้นเป็นผลมาจากการพัฒนาด้านการเมืองกล่าว คือการกำหนดนโยบายของผู้ปกครองจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงไปตรงมาซึ่งเมื่อปัญหาของท้องถิ่นได้รับการแก้อย่างถูกต้อง โดยคนของท้องถิ่นเองแล้วเท่ากับว่าเป็นการพัฒนาสังคมท้องถิ่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน

1. ความหมายของการดำเนินงาน

มีผู้อธิบายความหมายของการดำเนินงานไว้ดังนี้

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2545 : 16) อธิบายว่า การดำเนินงาน มีความหมาย เช่นเดียวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของสิ่งที่มีชีวิตที่แสดงออกโดยอาจจะสังเกตได้ จากการกระทำหรือจากการปฏิบัติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2545 : 30) ได้กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานไว้ว่า เป็นการกระทำด้านการปฏิบัติงาน โดยใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกายรวมทั้งการปฏิบัติและพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันที แต่คาดคะเนว่าอาจปฏิบัติในโอกาสต่อไป การดำเนินงานเป็นพฤติกรรม ต้องอาศัย ทั้งทางความรู้ และทัศนคติ สามารถประเมินผลได้ง่าย

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน มีดังนี้

2.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะประชากร หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ประกอบด้วย

2.1.1 ลักษณะประชากร เป็นลักษณะที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อยู่อาศัย ขนาดครอบครัวตลอดจน สิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ลักษณะประชากรอย่างเดียวยังไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่ดีที่จะแสดงถึงผลการปฏิบัติงานที่ดี ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่เกี่ยวข้องคือ ความรู้ ความสามารถ และลักษณะทางจิตวิทยา

2.1.2 ลักษณะด้านความสามารถ เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการพิจารณาเลือกคนเพื่อมาดำเนินงาน ความรู้ความสามารถเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำงานเป็นแรงจูงใจขั้นต้นที่มีผลกระทบต่อไหวพริบของบุคคลที่เขาขณะสภาพแวดล้อมได้ บุคคลที่รู้สึกว่ามีความรู้ความสามารถในงานของเขา สามารถคิดได้ว่าเขาจะทำงานอย่างจริงจัง ดังนั้นความรู้ความสามารถแบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และด้านสมอง ซึ่งบ่อยครั้งได้ใช้ผลการเรียนเป็นเครื่องชี้วัดถึงแนวโน้มของความรู้ความสามารถด้านสมองและการปฏิบัติงาน

2.1.3 ลักษณะด้านจิตวิทยา เป็นการแสดงแนวโน้มของพฤติกรรมแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นและมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม ลักษณะทางจิตวิทยาเหล่านี้ เช่น ทัศนคติ การรับรู้ ความต้องการ และบุคลิกภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามความสำคัญของคุณลักษณะประชากรเหล่านี้

ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและความจำเป็นแต่ละงานซึ่งเซอร์เมอร์ฮอร์นและคณะ เห็นว่า คุณลักษณะ ประชากรจะต้องมีความเหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละงาน เพื่อที่จะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ ต้องการ

2.1.4 ความพยายามในการทำงาน คุณลักษณะประชากรที่มีความเหมาะสมกับความจำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับที่สูงทั้งนี้ยังมี ตัวแปรหนึ่งที่สำคัญและต้องมีก็คือ ความพยายามในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความปรารถนา ที่จะปฏิบัติงานนั้นคือ ต้องมีแรงจูงใจที่จะทำงาน เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่มีผลโดยตรง และคงไว้ซึ่งความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนด ความพยายามในการทำงาน

2.1.5 การสนับสนุนจากองค์กร ในการปฏิบัติงานของบุคคล จึงจำเป็นต้อง ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่บุคคลที่มีลักษณะบุคคลตรงกับความจำเป็นของงาน และได้รับการจูงใจในระดับสูง อาจไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี หากได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ จากหน่วยงานหรือที่เรียกว่าข้อจำกัดด้านสถานการณ์ เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงาน ไม่ชัดเจน ระดับความ คาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่ เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาโดยการนำความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่องานมาเป็นองค์ประกอบในการแสดงพฤติกรรมออกมาเป็น ความสามารถ เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่ คุณลักษณะประชากร ความรู้ ความสามารถของบุคคล ความพยายามในการทำงาน การสนับสนุน จากองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี พ.ศ. 2542 นั้น ได้ให้นิยาม “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) ไว้ดังนี้ ธรรมาภิบาล คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและ ฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการ พัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความ

ยุติธรรม ความ โปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

อรพินท์ สฟ โชคชัย (2541 : 55) ใช้คำว่า “กลไกประชารัฐ” หมายถึง การกระทำ กระบวนการหรืออำนาจในการบริหารการปกครอง ซึ่งเมื่อใช้กับรัฐแล้วก็น่าจะมีความหมาย ใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับคำว่าภาครัฐ (State) อาจหมายถึงทั้งรัฐบาล (Government) และระบบราชการ (Civil service)

อานันท์ ปันยารชุน (2541 : 5) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั้งในภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้กระทำลง ในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสาน ผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้ โดยสาระ ธรรมรัฐ หรือ Good Governance คือ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้จะ ได้ผล หมายถึงการมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลจะสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชน

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2542 : 98) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า การที่กลไกของรัฐ ทั้งการเมืองและการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบเป็น การให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลัก

บวรศักดิ์ อุวรรณโน (2542 : 10) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นระบบ โครงสร้างกระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาครัฐกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในการ บริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2542 : 103) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นรัฐที่มุ่งความดี งาม ความมีศีลธรรมเป็นจุดหมายสูงสุด ความมั่นคงของรัฐมีไว้เพื่อกระจายทรัพย์สินไปสู่คนทุกคนทุก หมู่เหล่า ไม่ให้เดือดร้อนด้วยเรื่องการอุปโภค บริโภค ในนโยบายด้านเศรษฐกิจนั้น ต้องได้ทรัพย์สินมา ด้วยความชอบธรรม และมีส่วนเกื้อกูลประชาชนการใช้ทรัพย์สิน ก็ต้องใช้โดยธรรม มุ่งสิ่งที่เป็นธรรม เป็นความดี สนับสนุนให้คนประพฤติดี คนควรบูชาความดีไม่ใช้ทรัพย์สิน ด้วยเหตุนี้ ธรรมาภิบาลจึง มุ่งเน้นสร้างคนให้มีคุณงามความดีมากกว่าจะเน้นระบอบการปกครอง

ปรีชญา เวสารัชช์ (2542 : 45) กล่าวถึงในความหมายของการบริหารจัดการที่ดี ซึ่ง หมายถึงกลไกการทำงานของหน่วยงานใด ๆ ไม่ว่าจะรัฐบาล ระบบราชการ หรืออะไรก็ตามที่มี รูปแบบวิธีการบริหารจัดการที่ดี โดยพิจารณาถึง สามเรื่องหลัก ๆ ได้แก่ หลักการที่ดี วิธีการที่ดี

และผลลัพธ์ที่ดีมีคุณภาพด้วย คือ จะต้องมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล เป็นธรรม โปร่งใส และมีความรับผิดชอบต่อ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546 : 60-64) ได้สรุปสาระสำคัญอันเป็นหลักพื้นฐานของธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ด้วยหลัก 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม

ความหมายของนิติธรรม ได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในองค์กรเป็นข้อตกลงร่วมกันและการบังคับใช้ กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกฝ่ายในองค์กร กฎ และข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งสร้างภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาสังคมนั้นด้วย

1.1 แนวทางในการประยุกต์ใช้หลักนิติธรรมในองค์กร

1.1.1 ให้ความรู้แก่สมาชิกในองค์กร เรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิ เสรีภาพ บทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร รวมทั้งขอบเขตในการมีส่วนร่วม ในการบริหารแบบประชาธิปไตย

1.1.2 พัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนและพัฒนาการผลิตบุคลากรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ตัวชี้วัด กฎ ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดี และมีการปรับปรุงกฎ ข้อบังคับและระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงก็จะเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่ง

1.1.3 องค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใสตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ส่วนด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเป็นธรรม มีความประพฤติสุจริตปราศจากคอร์รัปชัน นอกจากนี้ขนาดองค์กร อัตรากำลังคน และงบประมาณจะลดลง

1.1.4 สภาพสังคมในองค์กร มีข้อร้องเรียน คดีความและการฟ้องร้องรวมทั้งสถิติการทำผิดกฎต่าง ๆ ลดลง คนในองค์กร ตระหนักในสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพของตนเอง และเข้าใจกฎระเบียบข้อบังคับ และมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย ในการแสดงความคิดเห็นในกรณีต่าง ๆ

2. หลักคุณธรรม

ความหมายของคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ เป็นพลเมืองดี คือ ปฏิบัติตามพระวาจาธรรม ได้แก่

สัจจะ คือ การรักษาความสัตย์

ทมะ คือ การรู้จักข่มใจตนเอง

ขันติ คือ การอดทน อดกลั้นและการอดออม

จาคะ คือ การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต

2.1 แนวทางการดำเนินการตามหลักคุณธรรม

2.1.1 สถาบันการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เริ่มจากเยาวชนในและนอกระบบการศึกษาของชาติอย่างจริงจัง

2.1.2 หน่วยงานใช้หลักคุณธรรม อย่างกว้างขวางจริงจัง โดยเริ่มจาก ผู้บังคับบัญชา

2.1.3 หน่วยงานให้สังคมร่วมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมที่ถูกรังแก โดยผู้มีอำนาจเหนือกว่ารวมถึงการยอมรับ เชิดชูให้เกียรติ และการให้ Incentives ในรูปแบบต่าง ๆ

2.1.4 องค์กรระดับต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกด้วยสื่อประเภทต่าง ๆ

2.1.5 ทุกหน่วยงานภาครัฐ ควรมีหลักจริยธรรมของตนเองหรือจริยธรรม แต่ละสาขาวิชาชีพอย่างเปิดเผย

2.2 ตัวชี้วัดหลักคุณธรรม

2.2.1 การร้องเรียน หรือร้องทุกข์ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอก องค์กรลดลง

2.2.2 คุณภาพชีวิตของคนในองค์กร มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรใน องค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2.3 องค์กรมีเสถียรภาพอยู่กันอย่างสงบสุข ด้วยความมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส

ความหมายของ ความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของ คนในองค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่น บุคลากรในองค์กรรู้ขั้นตอน วิธีการทำงานที่จะติดต่อกันและสามารถตรวจสอบการทำงานได้

ภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน บริหารเงิน บริหารคนและมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ ให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

3.1 แนวทางในการสร้างความโปร่งใสในองค์กร

3.1.1 ดำเนินการเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความ โปร่งใสที่ ต้องการจากบุคลากร

3.1.2 บุคลากรตระหนักในความสำคัญและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ปกครอง พ.ศ. 2539

3.1.3 ปรับปรุงระบบเอกสาร ระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบสะดวกต่อการ ใช้ งานและการสืบค้นตรวจสอบของประชาชน

3.1.4 จัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่าย สะดวกต่อการติดต่องานของหน่วยงานประชาชน

3.1.5 มีระบบประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กร

3.1.6 สร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของ ประชาชน

3.2 ตัวชี้วัดความโปร่งใส

3.2.1 ดำเนินการพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ

3.2.2 จำนวนเรื่องกล่าวหาร้องเรียน การถูกสอบสวนลดลง

3.2.3 เกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของหน่วยงานมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ

3.2.4 องค์กรมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

4. หลักการรับผิดชอบ

ความหมายของความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงาน อย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จสอดคล้องตามกฎหมาย ระเบียบขององค์กร ปฏิบัติงาน อย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชนและประเทศชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ และส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย หาก ตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณชนสามารถชี้แจงเหตุผลได้ และพร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

4.1 แนวทางในการดำเนินการตามหลักความรับผิดชอบ

4.1.1 ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการ ยกย่องและส่งเสริมความประพฤตินองบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี

4.1.2 สร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้การมีส่วนร่วมมีระบบตรวจสอบ และการประเมินผลที่น่าเชื่อถือได้

4.1.3 ส่งเสริมผู้มีความสามารถ โดยการให้รางวัลและลงโทษที่เหมาะสม รวมทั้งในการจูงใจด้วยค่าตอบแทนและอื่น ๆ

4.2 ตัวชี้วัดเรื่องความรับผิดชอบ

4.2.1 ได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง

4.2.2 ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.2.3 คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วนรวมทั้งจำนวน ความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงานและจำนวนการเรียกร้องหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

5. หลักความมีส่วนร่วม

ความหมายของความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือ บุคคลในองค์กรทุกระดับ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงานหรือการ ดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วม สนับสนุน ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

5.1 แนวทางการสร้างความมีส่วนร่วม

5.1.1 องค์กรต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน พร้อมทั้งออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้บุคลากรในองค์กรถือปฏิบัติ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยี ระบบการทำงานและการบริหาร จัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อต่อการสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรและประชาชนมีส่วนร่วม อย่างกว้างขวาง

5.1.2 กระจายอำนาจ การบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย เพื่อให้บุคลากรสามารถบริหารภารกิจตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างตรงตามความต้องการ

5.1.3 รณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรและประชาชน เห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5.1.4 จัดทำข้อมูลชี้แนะแนวทางการมีส่วนร่วมในงาน/โครงการต่าง ๆ รวมทั้ง ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ ผู้เกี่ยวข้องและประชาชน ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมนั้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5.1.5 แสดงผลลัพธ์จากการเข้ามามีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนได้ทราบพร้อมทั้งมีรางวัลตอบแทนแก่เจ้าของความคิดเห็นที่นำไปสู่การปฏิบัตินั้น ๆ

5.1.6 สร้างหลักประกันในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานขององค์กร

5.2 ตัวชี้วัดหลักความมีส่วนร่วม

5.2.1 ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ

5.2.2 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ

5.2.3 จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือเสนอข้อคิดเห็นจากบุคลากร/ผู้เกี่ยวข้อง/ประชาชน ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการมีส่วนร่วม

6. หลักความคุ้มค่า

ความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน

6.1 แนวทางการดำเนินการตามหลักความคุ้มค่า

6.1.1 ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรต้องให้ความสำคัญ

6.1.2 ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อให้สะดวกและรวดเร็ว

6.1.3 ปฏิบัติงานอย่างประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลาภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

6.1.4 กำหนดมาตรฐานการทำงานในหน้าที่และเป้าหมายให้ชัดเจน

6.1.5 สร้างระบบความคุ้มค่า และรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ เพื่อการตรวจสอบ

6.1.6 นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน

6.1.7 เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า

6.1.8 รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานในองค์กร

6.1.9 ให้ความสำคัญกับระบบติดตามประเมินผลและควรประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวข้องและประชาชนทราบเป็นระยะ ๆ

6.1.10 ใช้ระบบการประเมินการปฏิบัติงาน (RBM) และใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพิจารณางบประมาณในโครงการ

6.1.11 จัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน

6.1.12 ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า

6.1.13 ให้รางวัลหน่วยงาน/กลุ่ม/บุคลากรที่ดำเนินการในวิธีดังกล่าวได้อย่างถูกต้องคุ้มค่าที่สุด

6.2 ตัวชี้วัดในหลักความคุ้มค่า

6.2.1 ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

6.2.2 ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

2) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า พอสรุปได้ว่า ธรรมนูญ หมายถึง ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) มีหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วย หลักพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย จำนวน 7 แห่ง ดังนี้ สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย (2555 : 10-18)

1. องค์การบริหารส่วนตำบลโพนสว่าง

1.1 ประวัติความเป็นมา

อบต. โพนสว่าง เดิม ชื่อ องค์การบริหารส่วนตำบลสองห้อง ได้ยกระดับจากสภาตำบลสองห้อง เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลสองห้อง ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีนายคำทอง อุดมเพ็ญ เป็นประธานกรรมการบริหารคนแรก

ต่อมาเมื่อ 17 ก.ย. 2553 ได้เปลี่ยนชื่อ อบต. โพนสว่าง เนื่องจากมีชื่อลักษณะคล้ายคลึงกับ เทศบาลหนองสองห้อง และมีพื้นที่การบริหาร 10 หมู่บ้าน ปัจจุบันมี

นายศักดิ์นันทน์ ศรีหาพรหม เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสว่าง

พื้นเพเดิมของชาวตำบลสองห้องแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นชาวบ้านที่ย้ายมาจาก บ้านค่ายบกหวาน บ้านนาฮี และบางส่วนจากตำบลมีชัย อาศัยรวมกันในหมู่ที่ 1, 2, 5, 7, 10

กลุ่มที่ 2 เป็นชาวบ้านที่ย้ายมาจากอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี อาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตำบลในหมู่ที่ 4,5,6

กลุ่มที่ 3 มาจากจังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และอุบลราชธานีอาศัยอยู่ทางตอนล่างของตำบลคือ หมู่ที่ 3,4,8,9

ทั้ง 3 กลุ่มจะมีประเพณีดั้งเดิมที่เหมือนกันคือ การทำบุญเบิกบ้าน สวด 12 ครอง 14 ลักษณะการตั้งบ้านเรือนชาวบ้านมักตั้งเรือนอยู่รวมกันเป็นกระจุกโดยมีพื้นที่การเกษตรอยู่รอบนอกหมู่บ้าน

1.2 สภาพทั่วไปของตำบล

เป็นที่ราบลุ่ม มีลำน้ำสวยไหลผ่าน และมีลำห้วยเล็ก ๆ ไหลผ่าน สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ในการเกษตรได้ ฤดูแล้งทุ่งนาจะเป็นที่ราบ สามารถใช้เลี้ยงสัตว์ประเภทโค-กระบือได้

1.3 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 5,541 คน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม

2.1 ประวัติความเป็นมา

เมื่อประมาณ 500 ปีที่แล้ว พระวอ ได้อพยพผู้คนจากเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว โดยการล่องแพตามลำน้ำโขง พอมาถึงบ้านคือ แพก็ไม่เคลื่อนต่อไป พระวอจึงนำคณะขึ้นตั้งบ้านเรือนที่บริเวณบ้านคือ ในบริเวณบ้านคือมีสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น บึงเรือคำ สถานที่นี้เป็นที่หยุดพักของนักแสวงบุญที่เดินทางมากราบไหว้บูชาพระธาตุเมืองหนองคาย เมื่อตั้งบ้านเรือนแล้วในช่วงว่างจากงานชาวบ้านจะจัดงานประเพณีต่าง ๆ ขึ้น เช่น การแข่งขันเรือก้อม ในการแข่งขันเรือก้อม ชาวบ้านจะต้องพายให้ถึงบึงเรือคำ เมื่อพายถึงบึงเรือคำแล้ว เรือทุกลำจะพายไม่ไป พวกฝีพายจึงลงมธุ ชาวบ้านริมฝั่งร้องถามว่า เรือเป็นอะไรจึงร้องตอบว่า งามหิน พวกฝีพายพบว่าเป็นก้อนหินในน้ำเป็นลักษณะหินก้อนใหญ่วางทับกันอยู่ในน้ำโขง

2.2 สภาพทั่วไปของตำบล

มี 8 หมู่บ้าน เป็นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่ริมลำน้ำโขง มีการทำนา 2 ครั้ง/ปี ชาวบ้านส่วนหนึ่งมีอาชีพประมง จับปลาในน้ำโขง

2.3 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 4,231 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,009 หลังคาเรือน

3. องค์การบริหารส่วนตำบล พระธาตุบังพวน

3.1 ประวัติความเป็นมา

เดิมชื่อตำบลคอนหมู ต่อมาปี พ.ศ. 2495 เปลี่ยนชื่อเป็นตำบลพระธาตุบังพวน เนื่องจากตั้งชื่อให้สอดคล้องกับ โบราณสถานคูบ้านคูเมือง นั่นก็คือ วัดพระธาตุบังพวน ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของชนในชุมชน กำนันคนแรกชื่อ นายพา แสงสีอ่อน

3.2 สภาพทั่วไปของตำบล

เป็นที่ราบ มีแหล่งน้ำ หนอง บึง กระจายกันอยู่ทั่วไปทั้งตำบล สามารถพัฒนาขุดลอกเพื่อนำมาใช้เพื่อการเกษตรตลอดทั้งปี

3.3 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 10,968 คน และจำนวนหลังคาเรือน 2,474 หลังคาเรือน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลค่ายบกหวาน

4.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลค่ายบกหวานอยู่ในเขตการปกครองของ อำเภอเมืองหนองคายมีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 15 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านนาฮี หมู่ 2 บ้านบกหวาน หมู่ 3 บ้านโพนตาล หมู่ 4 บ้านโคกสำราญ หมู่ 5 บ้านหนองหมื่น หมู่ 6 บ้านหนองสองห้อง หมู่ 7 บ้านคำโป่งเป็ญ หมู่ 8 บ้านหนองสองห้องน้อย หมู่ 9 บ้านคอนกอก หมู่ 10 บ้านหนองสองห้อง หมู่ 11 บ้านหนองสองห้องใหญ่ หมู่ 12 บ้านค่ายนคร หมู่ 13 บ้านโพธิ์เงิน หมู่ 14 บ้านอนามย์ หมู่ 15 บ้านบุญเพียง

4.2 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 5,746 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,301 หลังคาเรือน

5. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกอมเกาะ

5.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลหนองกอมเกาะ เดิมขึ้นอยู่กับตำบลมิชัยต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ได้แยกออกมาเป็นตำบลหนองกอมเกาะ แบ่งเขตการปกครองเป็น 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านคอนคู้ หมู่ 2 บ้านนาไก่อ หมู่ 3 บ้านคูนางขาว หมู่ 4 บ้านนาเหลาทอง หมู่ 5 บ้านนาทา หมู่ 6 บ้านโนนธาตุ หมู่ 7 หนองเค็ง หมู่ 8 บ้านแจ้งสว่าง หมู่ 9 บ้านหนองกอมเกาะ หมู่ 10 บ้านหนองขาม หมู่ 11 บ้านศรีเจริญ

5.2 สภาพทั่วไปของตำบล

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะเป็นดินทราย มีหนองน้ำใหญ่บริเวณริมตำบล มีเนื้อที่ประมาณ 26 ตารางกิโลเมตร หรือ 16,250 ไร่

5.3 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 6,121 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,301 หลังคาเรือน

6. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองหมี่

6.1 ประวัติความเป็นมา

บ้านเมืองหมี่ใหญ่ หมู่ที่ 1 เป็นหนึ่งใน 13 หมู่บ้านของตำบลกวนวัน และเหตุที่มีชื่อหมู่บ้านว่าบ้านเมืองหมี่ใหญ่ เพราะในสมัยของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช เป็นผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ ในบริเวณบ้านเมืองหมี่ใหญ่ในปัจจุบัน ได้มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่และมีหมี่ใหญ่มาตากกองเต็มอยู่บริเวณนี้ ชาวบ้านสมัยนั้นจึงตั้งชื่อว่าบ้านเมืองหมี่ใหญ่ และต่อมาในปี 2524 จึงได้แยกหมู่บ้านจำนวน 6 หมู่บ้านออกจากตำบลกวนวันและตั้งชื่อตำบลใหม่ว่า “ตำบลเมืองหมี่” ซึ่งปัจจุบันมีจำนวน 7 หมู่บ้าน

6.2 สภาพทั่วไปของตำบล

เป็นตำบลที่มีพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง จากแม่น้ำโขง และคลองสาขา อาชีพหลักของประชาชนตำบลเมืองหมี่ คืออาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนา ทำสวน และเลี้ยงสัตว์

6.3 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 4,085 คน และจำนวนหลังคาเรือน 934 หลังคาเรือน

7. องค์การบริหารส่วนตำบลสี่กาย

7.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลสี่กายเดิมขึ้นอยู่ในการปกครองของตำบลหิน โงม อำเภอเมืองหนองคาย ในปี 2525 จึงได้แยกออกมาเป็นตำบลสี่กายมี 8 หมู่บ้าน

7.2 สภาพทั่วไปของตำบล

ตำบลสี่กายอยู่ห่างจากอำเภอเมืองหนองคาย 20 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำเกษตร หมู่บ้านตั้งเรียงรายอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำโขงและลำน้ำสวย

7.3 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต อบต. 3,508 คน และจำนวนหลังคาเรือน 785 หลังคาเรือน

คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

1. ประวัติความเป็นมา

คณะกรรมการหมู่บ้านได้กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 มาตรา 28 ตริ โดยกำหนดให้หมู่บ้านหนึ่งมีคณะกรรมการหมู่บ้านคณะหนึ่ง มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับภารกิจที่จะต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ได้พิจารณาเห็นว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในสภาพการณ์ปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2524) ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพและไม่สามารถบริหารงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เท่าที่ควร คณะกรรมการปฏิรูปฯ จึงได้เสนอความคิดเห็นต่อคณะรัฐมนตรีให้ปรับปรุงรูปแบบการบริหารงานของหมู่บ้านในด้านต่าง และ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2524 ลงมติในหลักการให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 เป็นหลัก ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปฯ และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีมาแต่เดิมให้มีประสิทธิภาพ โดยร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องวางแนวทางดำเนินงานซึ่งได้ตราข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2526 ขึ้น และ กระทรวงมหาดไทยได้ให้ทุกจังหวัด/อำเภอได้ปรับปรุงคณะกรรมการหมู่บ้านในปี 2526 ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ

ดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ก.ม.) พ.ศ. 2526 โดยได้มีการเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ พร้อมทั้งแต่งตั้งฝ่ายกิจกรรมต่างๆของ ก.ม.และที่ปรึกษาของ ก.ม.พร้อมกันทั่วประเทศ และกระทรวงมหาดไทย ได้ออกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของ คณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นนอกจากผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีสามารถเป็นประธานฝ่ายกิจการอื่นได้ และจังหวัด/อำเภอ จัดตั้งฝ่ายกิจการ สตรี เพิ่มขึ้นในคณะกรรมการหมู่บ้านอีก 1 ฝ่ายเพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วม บริหารการพัฒนาหมู่บ้านและรัฐบาลได้แก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระ พุทธศักราช 2457 เนื่องด้วยปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดย รวดเร็ว คล่องตัว และมีประสิทธิภาพโดยปรับปรุง โครงสร้างบทบาทอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการหมู่บ้าน ตามมาตรา 28ตรี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 จึงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 27 ก เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2551 มีผล บังคับใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2551 และ กระทรวงมหาดไทย ได้ยกเลิกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2526 ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. 2533 โดยได้ออกระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่ และการประชุม ของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 เพื่อให้สอดคล้องกับ โครงสร้าง บทบาทอำนาจหน้าที่ ของ คณะกรรมการหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551

2. รูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้าน

2.1 คณะกรรมการหมู่บ้านหรือ ก.ม. ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง ท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ซึ่งแก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ประกอบด้วยกรรมการ 2 ประเภท คือ

2.1.1 กรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรใน หมู่บ้าน

2.1.2 กรรมการหมู่บ้าน โดยการเลือก ได้แก่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งราษฎรมี สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้เลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีจำนวน 2-10 คน โดยให้ที่ ประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้กำหนดจำนวนที่พึงมีในหมู่บ้าน

2.2 ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้านการปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 กำหนดให้กรรมการหมู่บ้านเลือกประธานกรรมการหมู่บ้านจากกรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่งคนหนึ่งและจากกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอีกคนหนึ่ง โดยให้คณะกรรมการหมู่บ้านเลือกประธานคนใดคนหนึ่งเป็นรองประธานคนหนึ่งและประธานคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการหมู่บ้านและให้คณะกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเหรัญญิก ส่วนกรรมการหมู่บ้านคนอื่น ๆ ก็จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานของคณะทำงานด้านต่างๆ ดังนั้น รูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้านจะมีลักษณะ ดังนี้

2.1.1 ผู้ใหญ่บ้าน	เป็นประธาน
2.1.2 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	เป็นกรรมการ
2.1.3 สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	เป็นกรรมการ
2.1.4 ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน	เป็นกรรมการ
2.1.5 กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ 2-10 คน	เป็นกรรมการ
ลำดับที่ 1-4 เป็น โดยตำแหน่ง	
ลำดับที่ 5 เป็น โดยการเลือกตั้งของราษฎรในหมู่บ้าน	

3. การได้มาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการหมู่บ้าน

3.1 การได้มาของกรรมการหมู่บ้านของผู้นำหรือผู้แทนหรือองค์กรในหมู่บ้าน ผู้นำของกลุ่มดังต่อไปนี้ มีสิทธิเป็นกรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่ง

- 3.1.1 กลุ่มบ้าน ตามประกาศของนายอำเภอ
- 3.1.2 กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของทางราชการตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศ
- 3.1.3 กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก หรือตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ เป็นกลุ่มที่มีสมาชิก ไม่น้อยกว่า 20 คน สมาชิกของกลุ่มไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านเป็นกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน เป็นกลุ่มที่มีกฎระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องเกิดจากสมาชิกร่วมกันกำหนด

3.2 เงื่อนไขเวลาที่ต้องจัดให้มีการเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.1 ถ้าตำแหน่งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งพร้อมกัน ในนายอำเภอดำเนินการจัดให้มีการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งพร้อมกัน

3.2.2 ถ้ากรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง จนเป็นเหตุให้กรรมการหมู่บ้านที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่า 2 คน และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลือมีวาระการดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 180 วัน ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 30 วัน เลือกแทนตำแหน่งที่ว่างโดยให้มีวาระเท่ากัน

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิก อบต. (จำนวนตาม โครงสร้าง อบต.) มีหน้าที่ดังนี้

1. เข้าร่วมประชุมสภา อบต. อภิปรายแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา อบต. และลงมติในประเด็นต่าง ๆ
2. ปฏิบัติตามหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของสภา อบต.
3. เสนอร่างข้อบัญญัติ อบต.
4. ตั้งกระทู้ถามนายก อบต. หรือรองนายก อบต. อันเกี่ยวกับ ในหน้าที่
5. เสนอบัญชีขอเปิดอภิปรายทั่วไป นายก อบต. โดยไม่มีการลงมติด้วยจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิก อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
6. ขอเปิดประชุมวิสามัญด้วยจำนวน ไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก อบต. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
7. หน้าที่อื่น ๆ ตามกฎหมายกำหนด หรือในฐานะผู้แทนประชาชนในหมู่บ้าน และของ อบต. นั้น

สรุปได้ว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนพัฒนาตำบลและกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรชิต พิสัยพันธ์ (2550 : 65) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดหนองคายมีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาลภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ สมรส รายได้ต่อเดือน ความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล และทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่าไม่มีปัจจัยใดมีความสัมพันธ์กับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ข้อเสนอแนะสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการให้ความรู้ต่อประชาชนเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ การประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและที่สำคัญคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนและร่วมติดตามประเมินผล เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง

จตุพร ผ่องสุข (2550 : 54-59) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. ประชาชนโดยรวม และจำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนมีความคิดเห็นด้วย เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล โคกสว่าง โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วย โดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การบริหารงบประมาณ ไม่โปร่งใส การแก้ไขปัญหา ไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อนาคต ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม ควรแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว ควรจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน

พรนิษา เพิ่มพูน (2551 : 74) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษพบว่า การ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยรวม พบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากเมื่อทำการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นรายด้านแล้วพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอันดับน้อยที่สุดคือ ด้านหลักความคุ้มค่า

การเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม 6 ด้าน พบว่า เพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตำแหน่ง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับด้านการศึกษา ภาพรวม 6 ด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สังกัด และหน่วยงานที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความแตกต่างกันนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรรถยา นรินทร์ (2552 : 54) ได้ศึกษา สภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า 1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ด้านการดำเนินงานตามหลักนิติธรรม ด้านการดำเนินงานหลักความรับผิดชอบ ด้านการดำเนินงานตามหลักการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินงานตามหลักความคุ้มค่า ด้านการดำเนินงานตามหลักความโปร่งใส และด้านการดำเนินงานตามหลักคุณธรรม 2) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษาตำแหน่งและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเห็นว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โดยรวมและรายด้าน 1-5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่สถานภาพสมรสต่างกัน เห็นว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน โดยสรุปสภาพการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัด

หนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านที่มีสภาพการดำเนินงานต่ำที่สุดคือ ด้านหลักคุณธรรม ข้อสนเทศที่ได้ในการศึกษารั้วนี้สามารถใช้เป็นประโยชน์และนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ให้บุคลากรปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเพิ่มมากขึ้นต่อไป

นัฐพงษ์ ชูวรเชษฐ์ (2553 : 68) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้วนี้ได้แก่ ข้าราชการ และพนักงาน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี โดยรวม พบว่า มีการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และน้อยที่สุดด้านหลักความคุ้มค่า

การเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี พบว่า อายุ ที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลพบว่าแตกต่างกันในด้านหลักความ โปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนราชการที่สังกัด ที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลรายด้าน พบว่าแตกต่างกันในด้านหลักความ โปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนภรณ์ บัวคำภา (2553 : 83) ได้ศึกษา การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณีเทศบาลตำบลคิ่งตะเกา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ผลการศึกษาพบว่า อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคิ่งตะเกาในฐานะผู้นำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล และมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักธรรมาภิบาล ไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลคิ่งตะเกานั้น ประกอบด้วย การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีความพร้อมทางด้านทรัพยากร และด้านการเงิน รวมไปถึงจำนวนของบุคลากร สำหรับปัญหาในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติที่สำคัญ มี 2 ประการ คือ การมีระบบการให้รางวัลการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลที่ไม่ชัดเจน และบุคลากรบางส่วนไม่ยอมรับในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา 1) นายองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการออกกฎระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนในส่วนของกาให้รางวัล และการลงโทษบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบร่วมกันถึงสาเหตุในการได้รับรางวัล หรือการถูกลงโทษ อันเป็นผลให้เกิดความรู้สึกว่ามีการพิจารณาให้รางวัล หรือมีการตัดสินลงโทษอย่างไม่เป็นธรรมลดลง 2) ควรเพิ่มช่องทางในการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยผ่านทางกรจัดกล่องรับความคิดเห็นทั้งในหมู่บ้าน และในองค์การบริหารส่วนตำบล จากนั้นให้มีการจัดประชุมเพื่อรับฟังปัญหาจากประชาชนเพิ่มเติม พร้อมทั้งให้้องค์การบริหารส่วนตำบลประมวลความคิดเห็นที่ประชาชนได้ส่งมา และในกรณีที่มีข้อท้วงติง หรือมีการให้คำแนะนำจากประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการเสนอแนวทางการแก้ไข หรือแนวทางการปฏิบัติที่จะดำเนินการต่อไป 3) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติให้กับบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านเกณฑ์และได้รับรางวัลจากการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และไม่ผ่านเกณฑ์การประกวด เพื่อเป็นการศึกษาถึงแนวทางการปฏิบัติ และแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น พร้อมทั้งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล แต่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประกวด 4) ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบระบบการให้รางวัล การประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และควรมีการคืนรางวัลหากตรวจพบว่ามีผู้ร้องเรียนถึงการกระทำความคิดอย่างร้ายแรงต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยข้อร้องเรียนดังกล่าวนั้นต้องสามารถทำการพิสูจน์ได้ว่าการกระทำความคิดอย่างร้ายแรงต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลจริง

สุพจน์ เจริญจำ (2554 : 71) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า 1) ประชาชนมีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกันและระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย แต่ในส่วนของประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

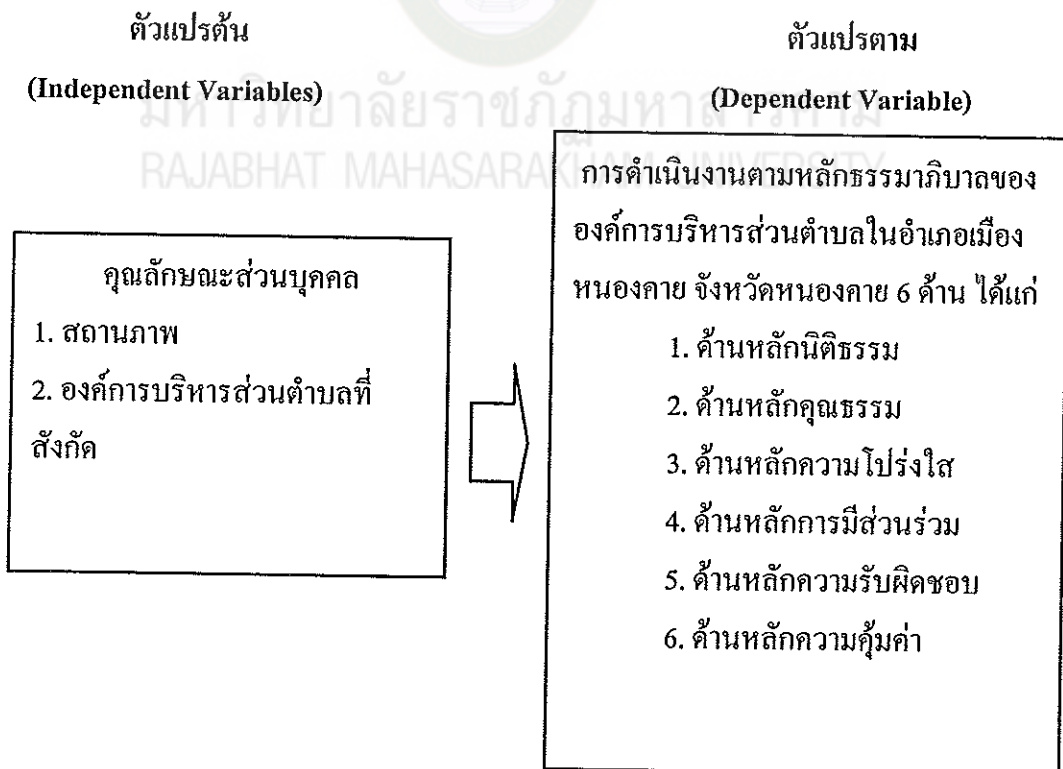
ทางสถิติที่ระดับ .01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (Sig = 0.00) แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลประยุกต์ไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพัฒนาการบริหารงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า คือ บุคลากรในองค์การ โดยเฉพาะผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ข้อกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรมกับทุกฝ่ายและมีความเสมอภาค เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบกิจการภายในองค์การและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมา เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญและการมีส่วนร่วมทุกมิติ มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานโดยวางกรอบความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การให้มีขอบเขตที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งระบบงาน บริหารงานในองค์การให้เกิดความคุ้มค่า

คณพศ กิตติสาร (2554 : 69) ได้ศึกษา การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล :กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี การศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี และมีตำแหน่งลูกจ้าง 2) องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบางกรวยมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้างต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ทำงาน พบว่าผู้บริหาร พนักงาน และลูกจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4) ปัญหาในการบริหารงานพบว่า บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบข้อกฎหมายหรือหลักธรรมาภิบาล เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเอง การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลงานที่ออกมาการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง ซึ่งมีแนวทาง

ในการบริหารงานดังนี้คือ องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดอบรมให้บุคลากรบางส่วนที่ยัง ไม่ทราบ ในข้อกฎหมายหรือข้อหัตถกรรมาภิบาล ต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของ องค์กรบริหารส่วน ตำบล เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลไปในทิศทางเดียวกัน คือยึดหลักความ ถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ ที่ชอบธรรม องค์กรบริหารส่วนตำบลควรสร้างทัศนคติด้าน คุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรขององค์กรบริหารส่วน ตำบล ควรเปิดเผยงบประมาณประจำปีในการนำไปใช้จ่ายในแต่ละด้าน และการนำงบประมาณไป ใช้นั้น ให้มีความคุ้มค่าและมีประโยชน์กับประชาชน และจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาชุมชนให้ ทั่วถึงตามความเร่งด่วนของชุมชนนั้น ๆ โดยไม่คำนึงถึงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย ได้วิจัยค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือมีลักษณะงานวิจัย ที่ ใกล้เคียงกันเพื่อเป็นแนวทางกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยที่ได้ กำหนดไว้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย